

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1942 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningsslagen m. fl. lagar.

Genom en den 22 maj 1942 dagtecknad proposition, nr 312, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningsslagen m. fl. lagar.

Härigenom förordnas, att lagen den 20 oktober 1939 med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningsslagen m. fl. lagar, vilken jämlikt lag den 20 juni 1941 (nr 425) gäller till och med den 30 juni 1942, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1943.

Genom lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningsslagen m. fl. lagar har Konungen erhållit befogenhet att för vissa fall förordna om uppskov under högst sex månader med betalning i kontanter av ersättningsbelopp, som det åligger kronan att utgiva. De i fullmaktslagen åsyftade författningarna äro fartygsuttagningsslagen den 9 april 1926 (nr 66), häst- och fordonsanskaffningsslagen den 27 april 1934 (nr 84), rekvisitionslagen den 31 mars 1938 (nr 87), lagen den 31 mars 1938 (nr 90) om förfoganderätt för luftskyddets behov, allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293) och be-

redskapsförfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 297). Ifrågavarande fullmaktslag, som ursprungligen gällde till och med den 31 mars 1940, har därefter erhållit fortsatt giltighet, senast genom lag den 20 juni 1941 (nr 425), enligt vilken giltighetstiden utsträckts till och med den 30 juni 1942. Den ingår som ett led i den penningpolitiska beredskapslagstiftningen och har motiverats med önskemålet att förhindra en sådan plötslig ansvällning av köpkraften, som kan befaras få ogynnsamma återverkningar på prisutvecklingen.

Förordnande, som avses i fullmaktslagen, har av Kungl. Maj:t meddelats genom kungörelse den 30 december 1939 (nr 954). I likhet med lagen ägde kungörelsen ursprungligen giltighet till och med den 31 mars 1940 men har därefter erhållit fortsatt giltighet, senast genom kungörelse den 20 juni 1941 (nr 426), enligt vilken giltighetstiden utsträckts till och med den 30 juni 1942. Kungörelsen den 30 december 1939 ägde i sin ursprungliga lydelse tillämpning å ersättningsbelopp, överstigande 1,000 kronor, som kronan hade att gälda för följande slag av förnödenheter, vilka toges i anspråk jämlikt fartygsuttagningslagen, häst- och fordonsanskaffningslagen eller rekvisitionslagen, nämligen fartyg, båtar och andra farkoster med erforderlig utrustning och bemanning, hästar och hästfordon ävensom motorfordon och motorredskap med tillhörande släpvagnar och redskap. Genom särskilda kungörelser den 2 juli 1940 (nr 662) och den 21 november 1941 (nr 879) har förordnandet emellertid begränsats att avse ersättningsbelopp, överstigande 1,000 kronor, som kronan har att gälda för följande slag av förnödenheter, vilka med äganderätt tagas i anspråk jämlikt sistnämnda tre lagar, nämligen fartyg, båtar och andra farkoster med erforderlig utrustning samt motorfordon och motorredskap med tillhörande släpvagnar och redskap.

I skrivelse den 21 februari 1942 ha *fullmäktige i riksbanken*, då ifrågavarande lag den 20 oktober 1939 och med stöd därav utfärdad kungörelse under nuvarande förhållanden borde erhålla fortsatt giltighet, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i sådant syfte. Enligt fullmäktiges mening borde förlängningen av lagens giltighetstid lämpligen begränsas till ett år eller alltså till utgången av juni 1943.

Fullmäktige i riksgäldskontoret ha i ett den 7 maj 1942 dagtecknat, efter remiss avgivet utlåtande i ärendet meddelat, att fullmäktige icke hade något att erinra mot att bankofullmäktiges framställning bifölles.

I det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet har anmärkts följande.

På hemställan av chefen för försvarsdepartementet har för innevarande års riksdag i en den 20 mars 1942 dagtecknad proposition, nr 201, framlagts förslag till rekvisitionslag samt beredskapsförfogandelag. I förslaget till rekvisitionslag föreslås, att genom densamma bland andra rekvisitionslagen den 31 mars 1938, fartygsuttagningslagen samt häst- och fordonsanskaffningslagen skola upphävas, ävensom att, där i särskild författning eller eljest förekommer hänvisning till författning, vilken sålunda upphör att gälla, hänvisningen i stället skall avse den nya lagen eller författning som utfärdas med stöd därav. Enligt förslaget till beredskapsförfogandelag skall genom densamma bland annat beredskapsförfogandelagen den 22 juni 1939 upphävas. De båda nya lagarna föreslås träda i kraft den dag Konungen

bestämmer. I motiveringen till nämnda lagförslag uttalas, att genomförandet av desamma föranleder vissa ändringar i lagen den 20 oktober 1939.

Föredragande departementschefen, statsrådet Wigforss, har i ärendet anfört:

Under rådande förhållanden föreligger alltså behov av sådant bemyndigande, som lagen den 20 oktober 1939 innefattar. Då riksdagen ännu icke fattat beslut i anledning av propositionen med förslag till rekvisitionslag samt beredskapsförfogandelag och det ännu icke kan bedömas, vid vilken tidpunkt sistnämnda två lagar i händelse av bifall till propositionen kunna komma att träda i kraft, synes lagen den 20 oktober 1939 i enlighet med bankofullmäktiges hemställan böra förlänas fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1943. Den omarbetning av fullmaktslagen, som lämpligen bör ske efter de nya rekvisitions- och beredskapsförfogandelagarnas ikraftträdande, torde nämligen kunna anstå till dess frågan om fortsatt bemyndigande efter den 30 juni 1943 i enlighet med fullmaktslagen uppkommer till prövning.

Företnämnda proposition, nr 201, har behandlats av andra lagutskottet, som i utlåtande, nr 33, hemställt, att riksdagen måtte antaga förslaget till rekvisitionslag samt, med viss jämkning utan betydelse i förevarande sammanhang, förslaget till beredskapsförfogandelag. Denna hemställan har av riksdagen bifallits, av första kammaren den 27 maj och av andra kammaren den 30 maj 1942.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det framlagda lagförslaget och får alltså hemställa, *Utskottet.*

att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 11 juni 1942.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norman, Tamm, Löfpander, Forslund, Olof Carlsson, Beck-Friis, Näslund* och *Söderkvist*;

från andra kammaren: fröken *Andersson*, herrar *Olovson* i Västerås, *Hallagård, Petersson* i Hällbacken, *Hermansson, Holm, Larsson* i Östersund och *Barnekow*.
